

HÄÄDEMEESTE VALLA ARENGUKAVA AASTATEKS 2023-2027

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	4
1.1 Arengukava menetlus	4
2. Häädemeeste valla üldine iseloomustus	5
2.1 Asukoht	5
2.2 Sümboolika.....	6
2.3 Rahvastik	7
2.4 Maakasutus	10
2.5 Ettevõtlus	11
2.6 Planeerimistegevus	11
2.7 Häädemeeste valla teed	13
2.8 Ühistransport	13
2.9 Veemajandus	13
3. Arengu eesmärgid ja visioon.....	14
3.1 Eesmärgid.....	14
3.2 Visioon.....	14
3.3 Tunnuslause	14
3.4 Arengumudel.....	15
4. Haridus ja noorsootöö	16
Ülevaade olukorrast.....	16
Tegevuste kirjeldused	18
5. Looduskeskkond.....	22
Ülevaade olukorrast.....	22
Eesmärgid.....	22
Tegevused	23
6. Elukeskkond	27
Eesmärgid.....	27
Tegevused	27
7. Ettevõtlus ja arendustegevus.....	29
Ülevaade olukorrast.....	29
Arengueesmärgid.....	30
Tegevused	30

8. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid	38
Ülevaade olukorrast.....	38
Eesmärgid.....	39
Tegevused	39
9. Kultuur, sport ja vaba aeg	41
Ülevaade olukorrast.....	41
Arengueesmärgid.....	42
Tegevused	43
10. Turvalisus	47
Ülevaade olukorrast.....	47
Eesmärgid.....	48
Tegevused	48
11. Haldussuutlikkus ja koostöö	49
Ülevaade olukorrast.....	49
Tegevused	50
12. Prioriteetsed investeeringuobjektid	52
13. Arengukava seire ja muutmise kord	53

1. Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt peab igal vallal ja linnal olema arengukava, mis on aluseks eri eluvaldkondade arengu integreerimisele ja koordineerimisele. Valla või linna arengukava on dokument, mis sisaldab antud omavalitsusüksuse majandusliku ja sotsiaalse olukorra ning keskkonnaseisundi analüüsi, pikemaajalise tegevuse kavandamise ning edasise arengu suundi ja eelistusi. Arengukava eesmärk on kohalike teenuste kvaliteedi parandamine ning kodanike kaasamine otsustusprotsessi, tagamaks omavalitsuse efektiivne majandamine.

Arengukava on aluseks Häädemeeste valla eelarvestrateegia ja eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeeringute kavandamisel ning investeeringuteks toetuse taotlemisel.

Arengukava täitumist jälgitakse strateegilistele eesmärkidele seatud mõõdikute põhjal. Käesolev arengukava on koostatud aastateks 2023-2027. Arengukava on pidevas uuenemises ja täienemises, mistõttu ei saa see kunagi valmis.

1.1 Arengukava menetlus

Avalikuks aruteluks esitatakse arengukava eelnõu pärast selle esimest lugemist volikogus. Arengukava eelnõu avalikustamise perioodil korraldab vallavalitsus vähemalt ühe avaliku arutelu.

Häädemeeste Vallavalitsus viis läbi rahuolu uuringu Häädemeeste valla elanikele, ettevõtjatele ja suvekülalistele.

Elektroniline rahuolu uuring toimus perioodil 19.07.2023-7.08.2023. (vt. lisa1).

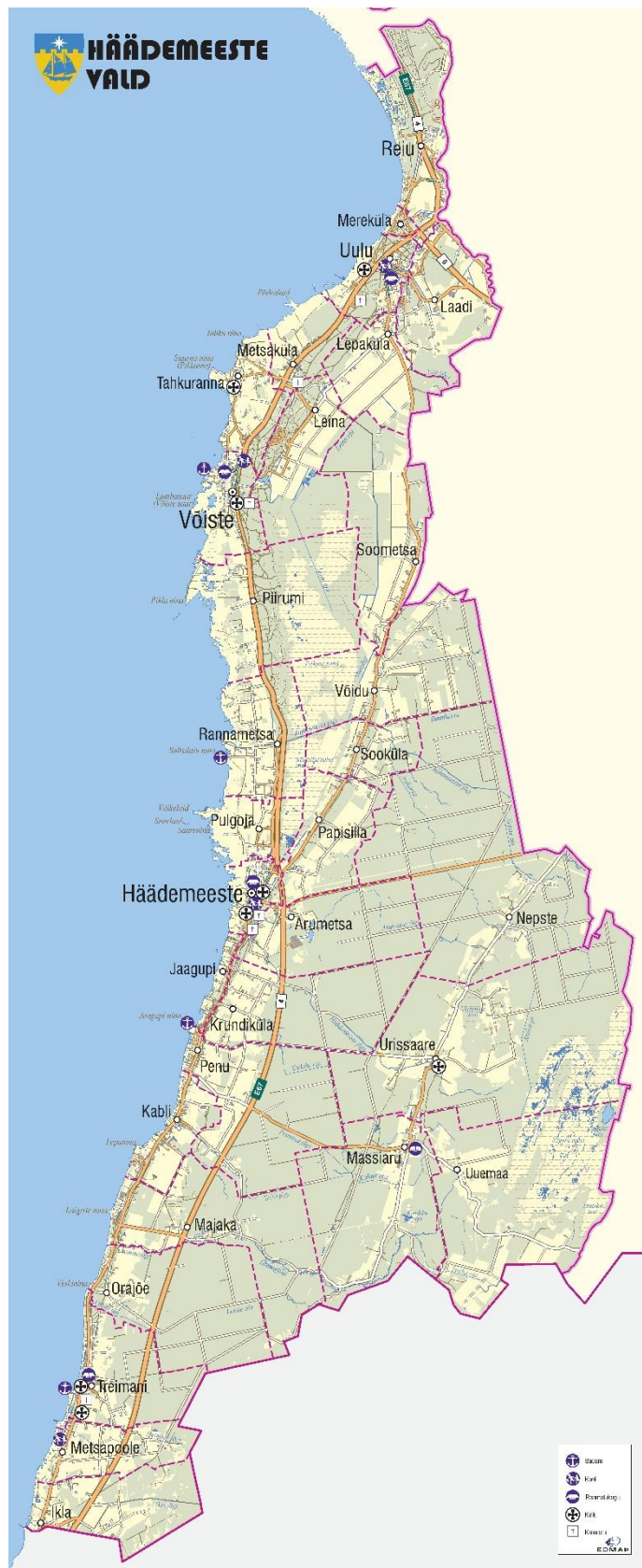
Pidevalt toimuvate tegevuste puhul saab arengukava täitmist hinnata konkreetsete kriteeriumite põhjal konkreetsel ajahetkel.

2. Häädemeeste valla üldine iseloomustus

2.1 Asukoht

Häädemeeste vald asub Pärnu maakonna lõunaosas kitsa mereäärse ribana Pärnu linna ja Läti Vabariigi piiri vahel. Tegemist on maa-alalt Eesti ühe pikima vallaga, ulatudes pikkuselt ligi 60 kilomeetrini. Praegustes piirides Häädemeeste vald moodustati 2017. aastal seniste Häädemeeste ja Tahkuranna valdade ühinemise järel. Ajalooliselt on Häädemeeste vald olnud tükike Liivimaad. Valla keskus asub Uulus, teenuskeskus Häädemeeste alevikus. Häädemeeste valda iseloomustab merelähedus, luited ning ilusad männimetsad, mistõttu on vald populaarne suvituspiirkond.

Joonis 1. Häädemeeste valla kaart

Häädemeeste vallas on kaks alevikku - Häädemeeste ja Võiste ning 29 küla- Soometsa, Võidu, Sooküla, Arumetsa, Nepste, Pulgoja, Papisilla, Rannametsa, Krundiküla, Penu, Jaagupi, Kabli, Orajõe, Majaka, Treimani, Metsapoole, Ikla, Massiaru, Urissaare, Uuema, Uulu, Laadi, Leina, Lepaküla, Metsaküla, Tahkuranna, Piirumi, Mereküla ja Reiu (vt. asukohti joonis 1.).

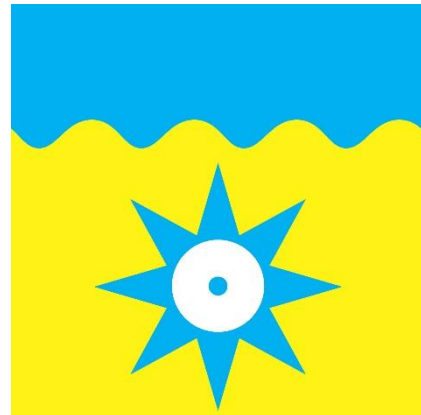
Vald on oma kuju, asukoha, ajaloo ja väliste mõjutegurite poolest sisemiselt väga mitmekesine. Pikliku kujuga maatüki põhjapoolne osa on enam mõjutatud Pärnu linna lähedusest ning linlikust eluviisist, lõunapoolne aga tihedamalt seotud traditsiooniliste tegevusaladega ning osaliselt ka sisutihedama kogukonnaeluga. Kuna valla territooriumile jäävad külad on väga erinevad, on neile ühtse arengutee ettenägemine keerukas, kuna eri piirkondi mõjutavad tegurid erinevad suuresti.

2.2 Sümbolika

Häädemeeste vallal on vapp ja lipp.

Joonis 2. Häädemeeste valla vapp

Joonis 3. Häädemeeste valla lipp

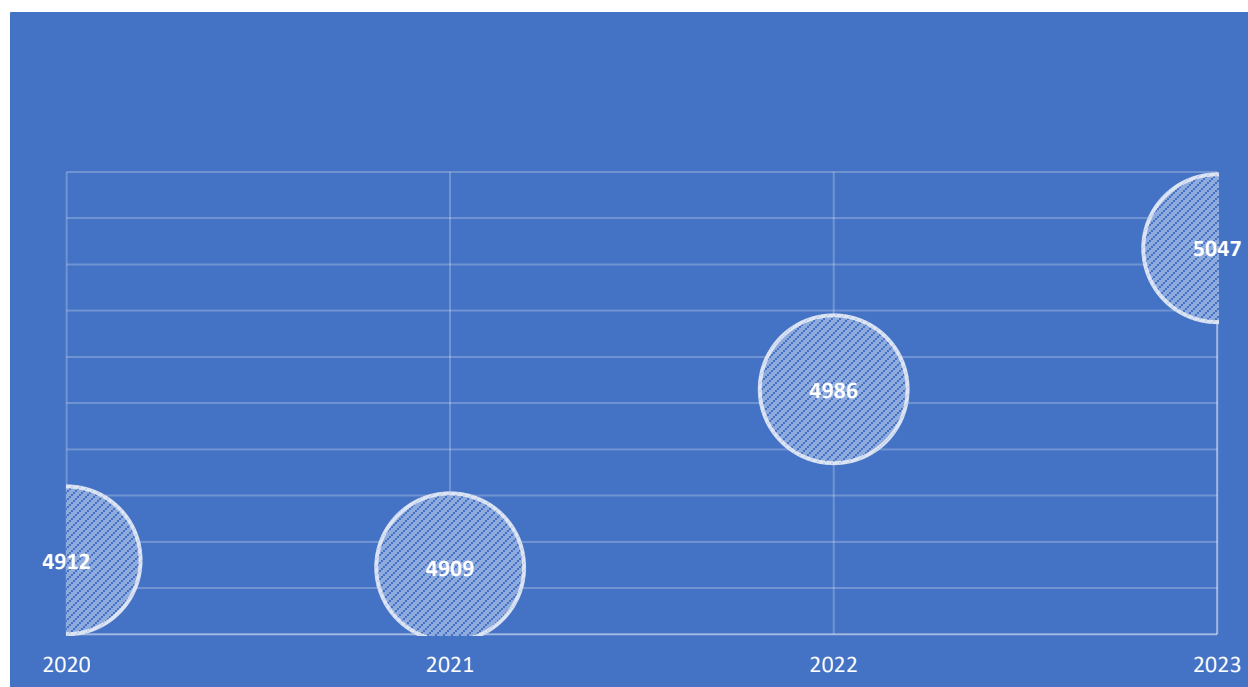
Vapil osutab kaljas Häädemeeste valla ajaloos suurt tähtsust omanud purjelaevaehitusele. Mürhambuline päis sümboliseerib riigipiiri, hõbetäht sihteadlikkust ja eesmärgikindlust. Kuld

tähistab väarikust, õnne ja heaolu; sinine märgib merd, tõde ja lootust; hõbe on valguse ja puhtuse tähis.

Lipul sümboliseerib kaheksaharuline täht vaimuvalgust, haridust ja taassündi. Vesikivi viitab Tahkuranna vallas sündinud Konstantin Pätsile. Kuldne värvus viitab Pärnumaale, kuld tähistab ühtlasi päikest ja liivarandu, samuti elujõudu ning rõõmu. Sinine värvus märgib merd.

2.3 Rahvastik

1. jaanuari seisuga elab Häädemeeste vallas 5047 inimest. Rahvaarv on viimasel neljal aastal püsinud kasvutrendis (joonis 4).

Joonis 4. Elanike arv Häädemeeste vallas 2020-2023 (rahvastikuregistri andmed)

Rahvaarv on kahanenud 15 asustusüksuses kokku 133 inimese võrra, kasvanud 14 asustusüksuses kokku 234 elaniku võrra ja kahes asustusüksuses on jäänud elanike arv samaks. Viimase nelja aastaga on elanike arv kokku kasvanud 135 inimese võrra (tabel 1). Enim elanikke on kaotanud Häädemeeste alevik ja enim on kasvanud Laadi ja Reiu külad.

Tabel 1. Elanike arvud külades (rahvastikuregistri andmed)

Küla/alevik	2020	2021	2022	2023	Muutus +/-
Arumetsa küla	104	98	96	91	-13
Häädemeeste alevik	563	544	543	529	-34
Ikla küla	145	145	142	138	-7
Jaagupi küla	66	63	67	64	-2
Kabli küla	248	239	237	232	-16
Krundiküla	98	102	93	89	-9
Laadi küla	461	484	511	536	75
Leina küla	52	50	54	55	3
Lepaküla	108	111	110	108	0
Majaka küla	49	49	54	52	3
Massiaru küla	79	81	84	74	-5
Mereküla	72	81	83	83	11
Metsaküla	68	66	63	71	3
Metsapoole küla	99	100	98	95	-4
Nepste küla	37	32	28	29	-8
Orajõe küla	40	38	36	38	-2
Papisilla küla	56	56	57	57	1
Penu küla	65	60	58	57	-8
Piirumi küla	51	54	56	57	6
Pulgoja küla	65	59	61	61	-4
Rannametsa küla	147	151	162	152	5
Reiu küla	527	550	559	590	63
Sooküla	56	50	55	52	-4
Soometsa küla	114	110	119	116	2
Tahkuranna küla	186	181	198	222	36
Treimani küla	195	192	187	186	-9
Urissaare küla	66	67	72	76	10
Uuema küla	24	22	21	29	5
Uulu küla	516	517	537	527	11
Võidu küla	84	86	77	76	-8
Võiste alevik	451	446	446	451	0

Pärnu maakonnaplaneering 2035+ toob välja, et maakonnas on viimase veerandsaja aasta jooksul toimunud elanike arvu vähenemine sarnaselt peaaegu kõigi maakondadega. Samas on vähenemise tempo olnud üks väiksemaid Eestis, st toimub „kahanemine suuremaks“. Viimase

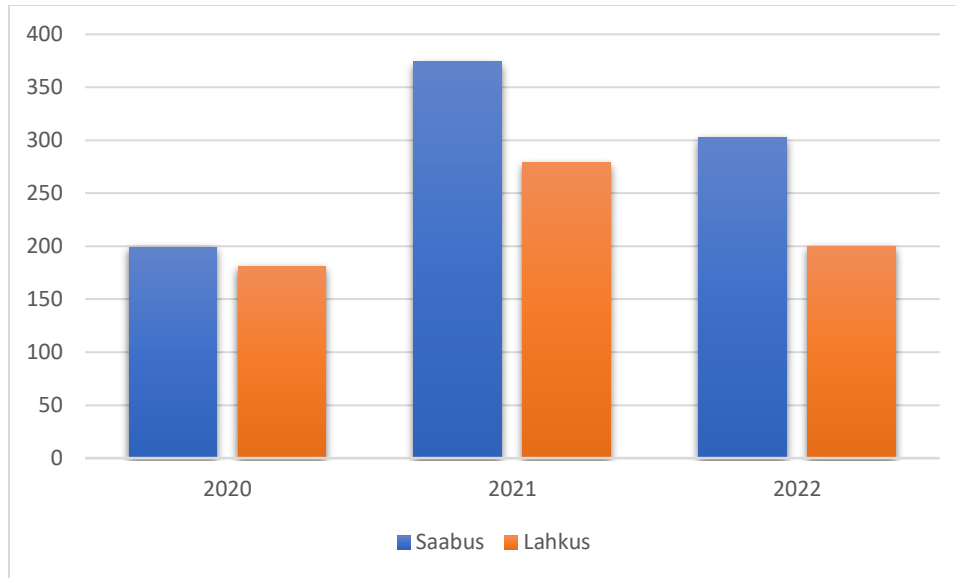
veerandsaja aasta jooksul on rahvastik ümber paiknenud ka maakonnasiseselt. Valglinnastumise tõttu on Pärnu linn „valgunud“ üle asustusüksuse piiride (ulatuselt kolmandal kohal Eestis) ja seetõttu kaotanud ise elanikke sarnaselt ülejäänud maakonnaga. Kasvanud on ainult ümbritsevad omavalitsused, mujal on elanike arv kahanenud.

Loomulik iive on Häädemeeste vallas viimastel aastatel olnud negatiivne. Sündide arv on aastate lõikes stabiilne, olles 2022. aastal väikeses tõususes.

Joonis 5. Sündide ja surmade arv (rahvastikuregistri andmed)

Sisse – ja väljarände summa on viimastel aastatel olnud positiivne (vt. joonis 6). Alates 2021. aastast on sisserännanud inimeste arv kasvanud märgatavalt. Üheks põhjuseks võib olla COVID, mis tõi mitmed suveelanikud maale elama.

Joonis 6. Sisse-ja väljaränne aastatel 2020-2022 (rahvastikuregistri andmed)

2.4 Maakasutus

Häädemeeste valla üldpindala on 49 472 ha ehk ligikaudu 494 km².

Maa-ameti Maakatastri andmete 31.01.2023 seisuga on maa omandisuhte järgi Häädemeeste vallas kõige rohkem eramaad, 20 196 ha ehk ligikaudu 49,8 %, riigimaad on 28 079 ha ehk ligikaudu 48,5%, munitsipaalmaad 1 149 ha ehk ligikaudu 1,5 % ning vormistamata maad 48,6 ha ehk ligikaudu 0,2%.

Maakatastrisse kantud maa kõlvikuline koosseis:

- katastriüksuste pindala kokku 49 423,4 ha
- haritav maa 8 171,2 ha
- looduslik rohumaa 3 381,3 ha
- metsamaa 28 811,7 ha
- õuemaad 960,5 ha
- muu maa 8 098,7 ha
- sh veealune maa 0 ha
- sh ehitiste alune maa 0 ha

Üldiselt on Häädemeeste valla piiridesse jääval maa-alal rohkelt haritavat maad ning rohumaad, mis annab tunnistust põllumajandusliku tegevuse tähtsusest vallas ja pikaajsete traditsioonide säilimisest. Teine valla maastikule ja üldisele ilmele tooni andev asjaolu on looduskaitsealade ja metsamaa rohkus - puhtaid metsi (valdavalt männimetsi) hindavad nii elanikud kui ka looduskaitsejad.

2.5 Ettevõtlus

Häädemeeste vallas tegutsevad ettevõtteid iseloomustab üsna väike töötajate arv ning tegutsemine väiketööstuse, põllumajanduse ning kalanduse sektorites. Vallas tegutsevad ettevõtted toetuvad majanduslikele eeldustele, milleks on haritava maa olemasolu, mere lähedus, olemasolev (osalt nõukogude ajast pärit) tööstuslik infrastruktuur ning primaar- ja sekundaarsektoris vajalike oskustega tööjõu olemasolu. Valla suurimateks tööandjaks on põllumajandusettevõtte Weiss OÜ, kes annab Häädemeeste ja Saarde vallas tööd ligi 70 inimesele. Temale järgnevad Leca Eesti OÜ ja Jõulumäe Tervisespordikeskus.

2.6 Planeerimistegevus

Häädemeeste valla territooriumil reguleerivad planeerimistegevust lisaks riiklikule seadusandlusele:

- Pärnu maakonnaplaneering (kehtestatud 2018);
- Pärnu maakonnaplaneering „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine" (2018);
- Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneering (2017);
- Pärnu maakonna planeeringu teemaplaneering „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0-170,0" (2012);
- Ühinemiseelse Tahkuranna valla üldplaneering (2012);
- Ühinemiseelse Häädemeeste valla üldplaneering (2013);
- Ühinemiseelse Häädemeeste valla rannaalade osaüldplaneering (2018).

Häädemeeste piirkond paistab silma suvilarajoonide rohkusega. Suvilarajoonide toimimine erineb tavamajapidamistest nii hooajalisuse poolest kui ka tarbimisharjumuste poolest. Eriti olulised on suveelanike jaoks turvalisusküsimused, seda eriti talveperioodil. Häädemeeste piirkonna aladel on suvilad olnud kui suvituskohad, Tahkuranna piirkonna aladel aga aiandusalad. Pärnu maakonnaplaneeringu järgi on määratud Häädemeeste vallas linnalise asustusega aladeks Võiste ja Häädemeeste aleviku ning Uulu küla keskuse ala. Linnalise asustusega aladel tuleb tagada ala ruumiline ja funktsionaalne terviklikkus ning mitmekesisus.

Teemaplaneeringutest mõjutab valda enim Via Baltica teemaplaneering, millega nähakse ette Pärnu linna piirist paraku vaid Valga mnt ristmikuni maantee neljarealiseks ehitamine ja mitme kahetasandilise ristmiku rajamine. See suurendab maantee läbilaskevõimet, kuid muudab keerulisemaks kohalike elanike kodudele ligipääsu.

Elanike liikumisvõimaluste parendamiseks, sh ohutumaks muutmiseks, on vajalik pöörata tähelepanu kergliikluse võimaluste laiendamisele. Rahvusvaheline raudtee Rail Baltic on planeeritud läbima valla põhja- ning lõunaosa. Põhjaosas möödub raudtee elamukruntide vahetust lähedusest, lõunaosas läbib raudteetrass metsamassiive.

Planeerimisalases tegevuses on vallal ees järgmised väljakutsed:

- uue üldplaneeringu koostamine;
- suvilarajoonide planeerimisel ühiskanalisatsiooni ja -veevärgi lahenduste planeerimine;
- rohealade säilitamine;
- erateede avalikuks kasutamiseks määramine;
- kergliiklusteede võrgustiku loomine.

2.7 Häädemeeste valla teed

Häädemeeste valla teeregistrisse kantud teede ja tänavate kogupikkuseks ca 352+ km, kohalike teede pikkuseks ligikaudu 174,5 km, avalikke erateid ligikaudu 41,3 km, mitteavalikke erateid ligikaudu 63,9 km, metsateid ligikaudu 63,5 km ja kergteid ligikaudu 9 km. 2023. aastal viis vald mustkatte alla 8,9 km kruusateid. 2024. aastal planeeritakse mustkatteid rajada 20 km ulatuses. Järgnevatel aastatel jätkatakse kergliiklusteede projekteerimist ja väljaehitamist.

2.8 Ühistransport

Ühistranspordi liiklustihedus on enamiku sõitjate esmaseid vajadusi rahuldav. Bussitransport on tihedalt seotud koolide tööajaga ning sõiduplaanide muutmine nõuab koostööd bussifirmade ja ühistranspordikeskusega. Vajalik oleks olemasoleva kaugsõiduliinide peatuse kasutuselevõtt Häädemeestel. Vald on MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus liige.

2.9 Veemajandus

Ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemi arendamise üldiseks eesmärgiks on Häädemeeste valla tiheasustuspiirkondade varustamine kvaliteetse joogiveega ning reovee kogumine ja selle puhastamine tasemeni, mis võimaldaks selle tervisele ohutu keskkonda juhtimise ega põhjustaks negatiivseid keskkonnamõjusid.

Veemajanduse teemat reguleerivatest dokumentidest on olulisim Häädemeeste valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2018-2030. Häädemeeste valla ÜVK arendamise kavas käsitletakse ühisveevärki eelkõige olemasolevate ühisveevärgide ja kehtestatud või perspektiivsete reoveekogumisalade piirkonnas.

3. Arengu eesmärgid ja visioon

3.1 Eesmärgid

- **Tegus elanikkond** – vallas on aktiivsed ja uuendusmeelsed ning oma valla hea käekäigu eest seisvad inimesed.
- **Kultuuripärandi ja elukeskkonna väärtustamine** – vallas on omavahel seotud ajaloo, kultuuripärandi ning looduse hoidmine ja väärtustamine.
- **Hea mainega vald** - vallal on positiivne maine nii kohalike elanike kui ka ettevõtjate ja puhkajate seas.

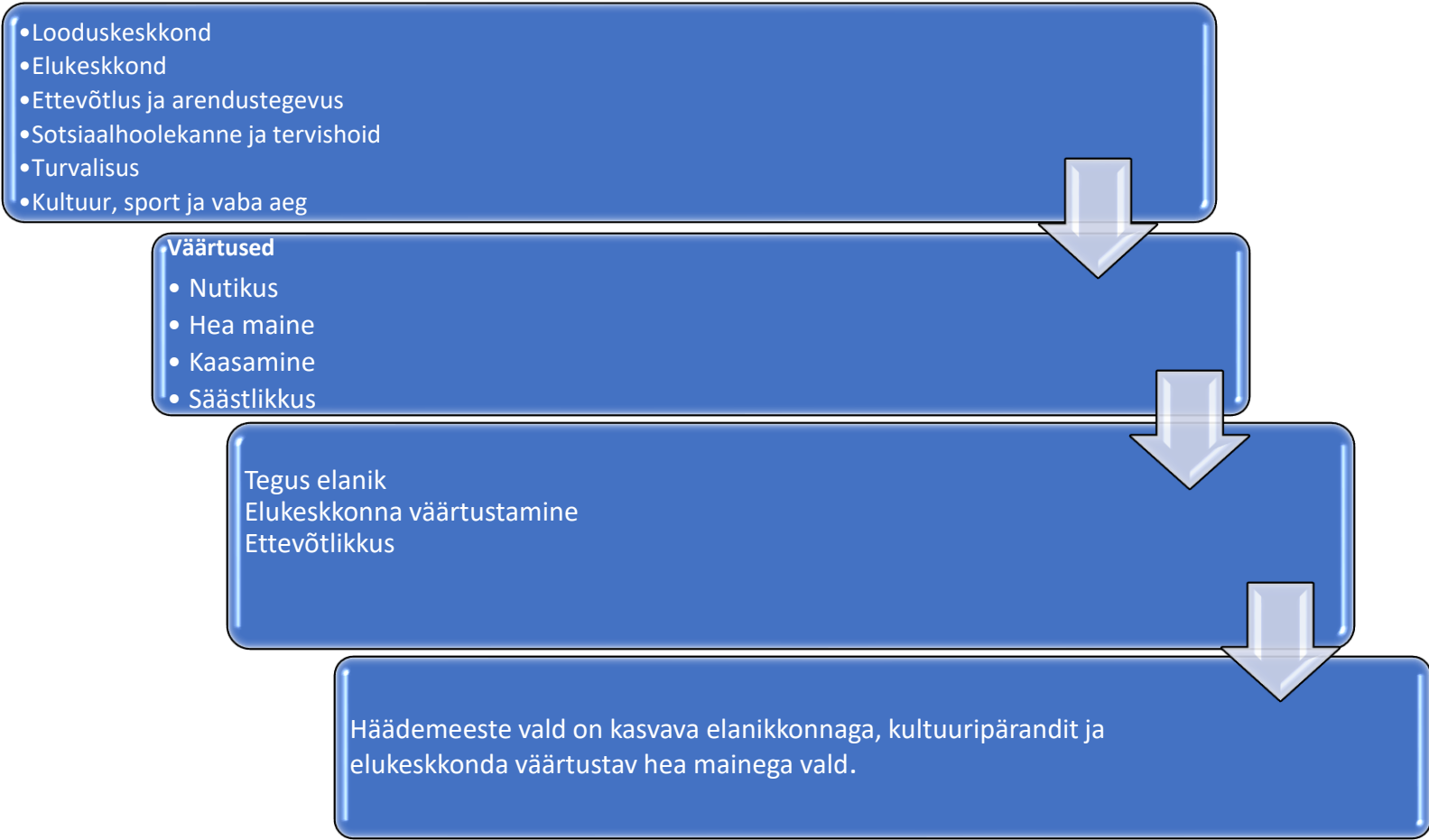
3.2 Visioon

Häädemeeste vald on kasvava elanikkonnaga, kultuuripärandit ja elukeskkonda väärtustav hea mainega vald.

3.3 Tunnuslause

Tunnuslause annab edasi Häädemeeste valla olemust – meie inimesed, loodus, ajalugu ja väärtused. Valla tunnuslause leidmiseks küsiti rahuolu uuringus vallaelanike ettepanekuid (vt lisa 1).

3. 4 Arengumudel

4. Haridus ja noorsootöö

Ülevaade olukorrast

Koostamisel on valdkondliku arengukavana Häädemeeste valla haridusvaldkonna arengukava aastateks 2023-2026, milles saab detailsemalt kirjeldatud valdkonna arengusuundumused.

Visiooni kohaselt saab Häädemeeste vallast iga laps ja noor kvaliteetse eluks vajaliku ettevalmistuse. Siin töötavad motiveeritud, oma tööd südamega tegevad õpetajad ja tugispetsialistid. Õpikeskkond on turvaline ja vastab igas haridusasutuses tänapäevasele käsitlusele. Haridusvõrk võtab arvesse elanike arvu, paiknemist ja igapäevaseid liikumismustreid. Häädemeeste vald pakub kvaliteetset alus- ja üldharidusteenust. Kvaliteeti haridusteenuse pakkumisel aitab tagada olemasolev materiaaltehniline baas õpikeskkondade näol, head erialaspetsialistid ning lapsest lähtuv õpikäsitlus.

Üldhariduskoolidel ja lasteaedadel on vallavalitsuse poolt kinnitatud arengukavad, milles kirjeldatakse asutuste arenguvajadusi ja -võimalusi.

Häädemeeste vallas tegutseb 8 haridusasutust

Häädemeeste Keskkool

Uulu Põhikool

Metsapoole Põhikool

Tahkuranna Lasteaed-Algkool

Uulu Lasteaed

Häädemeeste Lasteaed

Kabli Lasteaed

Häädemeeste Muusikakool

Peamised probleemid:

- õpilaste arvu vähenemine valla lõunapoolses osas
- koolitransport
- kvalifitseeritud tööjõu leidmine
- huvihariduse vähene seotus ettevõtlusega;
- huvijuhid osades koolides tööl osalise tööajaga;
- noorsootöö info liigub peamiselt koolides, väljaspool seda on lünklik;
- noori ei kaasata piisavalt otsustusprotsessidesse;
- vähe on noorteühinguid;
- noorte riskikäitumise ennetamiseks ei ole toimivat koostöövõrgustikku, kes tegeleks süsteemselt riskikäitumise ennetamisega.

Noorsootöö

Noorte sobitumine keskkonda on ühiskonna jätkusuutlikkuse üks võtmeküsimusi. Noori vanuses 7-26 oli vallas seisuga 01.01.2023 776 ehk 15,3 % valla rahvastikust. See on kõige eriilmelisem vanusegrupp. Nende arenguks tuleb teha väga kaalukaid otsuseid lühikese aja jooksul.

Uued osalusvormid ja harjumused, mitteosalejate arvamuse teadasaamine, tõrjutute kaasamine, sotsiaalsete pädevuste omandamine, aktiivse ja loova hoiaku kujundamine ja ande toetamine on väga keerukas ja kulusid nõudev protsess. Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuse hoones on Tahkuranna Avatud Noortekeskus ning Võistes asuvas külakeskuses Tahku Tare Võiste noortetuba. Lisandunud on Häädemeeste Huvikeskuse juures tegutsev Häädemeeste noortetuba. Samuti teevad võimaluste piires noorsootööd kultuuriasutused, tegutsevad noortebändid, noorte isetegevus- ja huviringid.

Huvihariduse ja noorsootöö kitsaskohad

- Huvihariduse integreerimine üldharidusega;
- Noorsootöö valdkonna struktuuri ümberkorraldamine;
- Kaasaegsete ja uuenduslike meetodite kasutamine noorsootöös (mobiilne noorsootöö);
- Noorte riskikäitumise ennetamiseks toimiva koostöövõrgustiku loomine, kes tegeleks süsteemselt riskikäitumise ennetamisega.

Arengueesmärgid

- Alus-, põhi- ja keskhariduses töötavad kvalifitseeritud ja motiveeritud õpetajad.
- Õpi- ja kasvukeskkond on igas asutuses kaasaegsele õpikäsitlusele vastav, lapsesõbralik, turvaline ning tema arengut igakülgset toetav.
- Meie haridusasutustes saavad lapsed individuaalsete vajaduste kohaseid tugiteenuseid.
- Haridusasutused teevad omavahelist koostööd tagades laste sujuv liikumine lasteaiast kooli ja kooliastmete vahel. Teevad koostööd parimate praktikate jagamisel, projektimeeskondade moodustamisel ja tugiteenuste osutamisel.
- Haridus on kodulähedaselt kättesaadav, kvaliteetne ja vastab ühiskonna vajadustele
- Meie haridusasutuste ja lastevanemate vahel on koostöine kahepoolne side.

Tegevuste kirjeldused

Kõikidele valla elanike registris olevatele lastele on olemas võimalus alus-, põhi- ja keskhariduse omandamiseks kodulähedases lasteaias/koolis. Haridusasutustes on tagatud õppekava täitmiseks vajalik õppekeskkond. Häädemeeste valla haridusasutustes omandatav haridus on konkurentsivõimeline.

Vajalik on teostada valla haridusasutustes - Häädemeeste Keskkoolis, Häädemeeste lasteaias, Tahkuranna Lasteaed-Algkooli ja lasteaia hoonetes rekonstrueerimistöid (hoone soojustamine, ventilatsioon, küttesüsteemi uuendamine, valgustuse uuendamine) hoonete energiatarbe vähendamiseks.

Arenguperspektiivis on Uulu Põhikool kasvav 1 paralleeliga põhikool. Seoses sellega vajab prioriteedina lahendamist Uulu Põhikooli ruumipuuduse küsimus. Selleks on erinevad alternatiivid olemasolevate hoonete kasutamisega. Lahendamisel on Uulu Lasteaia võimalik laienemine.

Samuti on prioriteediks Kablisse uue liginullenergia hoone ehitamine. See on ka käimas Noortekeskuse ja noortetubade rajamisel tuleb tagada nende olemasolu valla suuremates keskustes.

Tagada jätkuvalt kõigile valla eelkooliealistele lastele võimalus omandada alusharidust

Häädemeeste Lasteaia kasutuses olevad ruumid on renoveeritud, uuendamist vajavad ventilatsiooni- ja küttesüsteemid ning piirdeaed. Lasteaia mänguväljak on uuendatud, sellega seoses on mänguväljaku võimalused muutunud mitmekesisemaks ja lapsesõbralikumaks.

Tagada vastavalt vajadusele ja õigusnormidele lasteaiakohad valla lastele.

Tagada võimalused kooliõpilaste mitmekülgseks arenguks

Kavas on Häädemeeste staadioni rekonstrueerimine ja skate-parkide (pump track, rula-, BMX ja rulluisuparkide) rajamine Uulu ja Võistesse. Kuna suurt rõhku on pööratud spordivõimaluste parendamisele, on vajalik ka spordi propageerimine noorte hulgas. Samuti on oluline tutvustada valla koolides valla ajalugu, ettevõtlust ja kohalikku omavalitsust.

Noorte huvi tõstmine kodukoha vastu läbi erinevate tegevusvõimaluste. Noortele on olemas mitmekesised huvihariduse ja huvitegevuse võimalused. Valla noored on aktiivsed ja kaasatud valla ettevõtmistesse.

Noori võib innustada noorsootöö tegevustest osa võtma noortele lisategevuse võimaluste loomisega läbi erinevate projektide, laagrite ja tegevuste. Tahkuranna Avatud Noortekeskuse ja Häädemeeste noortetoa olemasolevate ruumide laiendamine ning noortetoa rajamine Treimanis või Kablis. Noorte laiem kaasamine kultuuritöö korraldamisse. Ettevõtete külastamine, võimalusel tootmisprotsesside näitamine ja proovimine. Noorte paremaks kaasamiseks ühiskonnaellu on loodud valla noortekogu.

Tagada valla elanikele mitmekülgsed võimalused elukestvas õppes osalemiseks.

Haridusasutustel läbi individuaalse lähenemise õppijasse hoida minimaalsena koolist väljalangemine. Jätkata lastevanematele suunatud koolitustegevusi. Läbi valla erinevate meediakanalite vahendada infot erinevate õppimis- ja arendusvõimaluste kohta erinevatele sihtgruppidele, murda müüti, et õppimine ei toimu vaid koolipingis. Vaba aja tegevusi pakkuvatel vallavalitsuse hallatavatel asutustel oma tegevuste planeerimisel mõelda ka sihtrühmapõhiselt (25-64 aastaste) enesearendavaid tegevusi (koolitused, käeline tegevus, huvitegevus, temaatilised vestlusringid jms) Madala haridustasemega noored kaasata ühistevõimusesse, et tõsta nende motivatsiooni ennast arendada ja seeläbi panustada ühiskonda. Julgustada inimesi

ümber õppima ning uusi erialasid omandama. Selleks teha koostööd Töötukassaga ning tuua vastavaid võimalusi kohtadele.

Mõõdikud	Tulemus
Õpitulemused	Keskmise hinde tõus
Soovitud erialal õppima pääsenute arv	Õppima pääsenute arvu tõus
Haridusasutustes kaasaegse õpikeskkonna olemasolu	Õpikeskkond vastab kaasaja nõuetele
Haridusasutuste õppekeskkond, õppevahendid, õpikute valik, inventar ja tehnilised vahendid vastavad kehtestatud nõuetele.	Kaasaegsed võimalused
Kvalifitseeritud õpetajate olemasolu	Arvu suurenemine
Vallas on olemas elujõuline noorteorganisatsioon	Aktiivne noortevolikogu
Noored on aktiivsed	Tegevused on mitmekesised
Vallas on tegutsev huvikool	Õpilaste arvu kasv
Puudub koolist väljalangemine	Edukas õppetöö
Tagatud on vallaelanike võimalused elukestvas õppes osalemiseks	Koostöö ja uute võimaluste loomine

Tegevused arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevus	Aeg
Häädemeeste lasteaia hoone energiatõhususe parandamine	Vastavalt võimalustele
Kabli lasteaia hoone lammutamine/liginullenergia hoone ehitamine	2024
Tahkuranna Lasteaed-Algkooli koolihoone õppeklasside ja küttesüsteemide renoveerimine	Vastavalt võimalustele
Uulu Põhikooli ruumipuuduse lahendamine	Järjepidevalt
Uulu lasteaia (detailplaneeringu koostamine, projekteerimine, ehitus) Lillepõllu kinnistule	2024
Tahkuranna Lasteaed-Algkooli lasteaia hoone energiatõhususe parandamine	Vastavalt võimalustele
Häädemeeste Keskkooli hoone energiatõhususe parandamine ja rekonstrueerimistööd(hoone soojustamine,	2026

ventilatsioon, küttesüsteemi uuendamine, vana võimla söögisaaliks ja olemasolev söögisaal aulaks)	
Häädemeeste staadioni rekonstrueerimine (sh ehitusprojekti täiendamine)	2025
Õuesõppeklasside loomine haridusasutuste juurde	Järjepidevalt
Kaasaegsete õppevahendite soetamine haridusasutuste digipädevuste tõstmiseks	Iga-aastaselt
Õpilastele kutseõppevõimaluste, kohaliku ettevõtluse ja koduloo tutvustamine	Iga-aastaselt
Häädemeeste Keskkooli vana võimla ümberehitamine	2026
Hariduslike tugiteenuste arendamine	Iga-aastaselt
Skate-pargi rajamine Uulu, Võistesse ja (pump track, rula-, BMX ja rulluisupark)	Vastavalt võimalustele
Tahkuranna Avatud Noortekeskuse laienemine, sh Külakeskuse Tahku Tare noorteruumide ja Häädemeeste noortetoa laiendamine	Vastavalt võimalustele
Koostöövõrgustiku arendamine koolide, lasteaedade, hoolekogu, noortekeskuste, ettevõtjate, noorsoo, politsei, vallavalitsusega	Iga-aastaselt
Noortele lisategevuse võimaluste loomine (osalemine erinevates projektides, laagrites jm.)	Iga-aastaselt
Tööealaliste elanike kvalifikatsiooni ja oskuste parendamine, elukestev õpe läbi täiendus- ja tasemekoolituste	Iga-aastaselt

5. Looduskeskkond

Ülevaade olukorrast

Hulgaliselt loodusega seotud objekte nagu looduskeskus, looduseõpperajad ja puhkekohad on Häädemeeste valla territooriumile rajanud Riigimetsa Majandamise Keskus.

Romantiline Rannatee (www.rannatee.ee) on turismialase koostöövõrgustiku kaubamärk, mis ühendab Romantilise Rannatee sümbolikat, väärtusi ja sõnumeid kandvaid turismi- ja teenindustevõtteid, kultuuri-, ajaloo- ning loodusväärtusi ja sündmusi, mis jäävad Pärnu Lahe Partnerluskogu tegevuspiirkonda ning hõlmavad Pärnumaa rannikuala, kulgedes mööda 240 km pikkust rannajoont.

Häädemeeste vald on huvipakkuv eelkõige oma loodusliku mitmekesisusega – mererand ja männimetsaga kaetud liivaluited, rannaniidud ja rabad. Maavaradest leidub savi, turvast, kruusa, liiva, ravimuda, mineraalvett.

Eesmärgid

Häädemeeste valla elanikud hoiavad looduskeskkonda kauni ja rikkumatuna ning kasutavad valla loodusressursse säästlikult ja heaperemehelikult.

Häädemeeste valla looduskeskkond on puhas, mitmekesine ja hooldatud ja heakorrastatud ning toimub jäätmete liigiti kogumine.

Toimiv koostöö Keskkonnaameti ja Riigimetsa Majandamise Keskusega. Valla üldise heakorra tagamise nimel on valla avalikud haljasalad hooldatud, võimaluse korral avalikke haljasalaid laiendatakse. Üldkasutatavad objektid on varustatud pinkide, jäätmekogumise konteinerite ja WC-dega. Jäätmehooldus on korraldatud uue jäätmehoolduskava alusel. Heakorrastatud kinnistute omanikud on tunnustatud.

Tegevused

Looduslikud turismikohad on hooldatud, toimib loodussäästlik ja kogukonnaga arvestav metsaalade majandamine.

Looduslikud turismikohad varustatakse vajaliku infrastruktuuriga, mis soodustab loodusväärtustega tutvumist ning aitab kaasa alade korrashoiule. Loodusalade kasutamisel arvestatakse suure kasutuskooormusega, mis tuleneb valla enda elanikkonnast, linnalähedasest asukohast kui ka heast turismipiirkonnast. Valda iseloomustavate metsade majandamine toimub neid taastades, hooldades ning uusi puid istutades, kogukond on otsustesse kaasatud.

Väärtustamiseks valla elanike tööd oma koduümbruse korrastamisel ja kaunistamisel, viib vallavalitsus läbi igal aastal Kauni kodu konkursi.

Muuta valla veekogude rannad ja kaldad turvaliselt juurdepääsetavaks ja atraktiivseks

Häädemeeste valla rannad muudetakse juurdepääsetavateks ja atraktiivseteks, korrastades vallale kuuluvaid rannaalasid, rajades juurdepääsuteid ja parandades ujumiskohtasid. Arendamist ja korrastamist vajavad Häädemeeste valla rannaalad ja supluskohad. Probleemiks on kõrkjate vohamine, neid tuleb niita enamkäidavates kohtades. Oluline on roo niitmine rekreatsiooniobjektidel.

Mõõdikud	Tulemus
Vallas on piisavalt jäätmekogumiskohti	Kogumiskohtade arvu tõus 20%
Inimesed on keskkonnateadlikud	Puhtam keskkond
Toimiv järelevalve	Rikkumiste arvu vähenemine

Tegevused arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg
Vallale kuuluvate rannaalade korrashoid	Iga-aastaselt
Valla metsaalade hooldamine ja uute võimalike puude istutuskohtade valik	Iga-aastaselt
Eterniidi kogumisringide korraldamine	Vastavalt võimalustele

Valla avalike alade määratlemine ja korrashoid	Iga -aastaselt
Jäätmejaama rajamine	2024
Kõrgendatud avaliku huvide (KAH) alade raiemahtude piiramine	Iga-aastaselt
Parema järelevalve tagamine, et loodust kasutataks heaperemehelikult (nt puhkealade juurde heakorda soosivate siltide paigaldamine)	Iga-aastaselt

Kliimakava ülevaade olukorrast

Kliimakava koostab Pärnumaa ühiselt, koostajaks ja koordineerijaks on Pärnumaa Omavalitsuste Liit. Häädemeeste valla suurimad väljakutsed kliimamuutuste kontekstis on transiidiga kaasnev suur transpordiheide ja kliimamuutusega seotud üleujutusohuga alade ettevalmistamine. Häädemeeste vallast on riiklikult määratud üleujutusohuga aladeks Häädemeeste alevik ja Võiste alevik.

KLIIMAEESMÄRGID 2030

1. Vähendada kasvuhoonegaaside heidet 30% 2030. aastaks, aidates avalikul- ja erasektoril ning kodumajapidamistel minna üle puhtale energiale ja vähese süsinikusisaldusega kütuste kasutamisele.
2. Toetada taastuvenergia arendamist, kehtestades (eri)planeeringuid ja menetledes ladiusalt taastuvenergia arendusprojekte.
3. Tõsta energiatõhusust hoonetes ja elukorralduses 20%, rakendades omavalitsuse haldusalas energiajuhtimissüsteeme ning korrastades elamufondi.
4. Täiustada liikuvussüsteeme nõnda, et vähendatakse fossiilsete transpordikütuste kasutamist.
5. Vähendada jäätmeteket ning parandada jäätmeringlust (30%).

6. Talletada süsinikku maakasutuslikult ja looduslikult, taastades looduslikkust maastikel ja märgaladel, toetades kestlikku metsandust ja võttes kasutusele kliimaneutraalse maakasutuse planeerimisvahendeid.
7. Täiendada riskijuhtimist ja tõsta valmisolekut kliimariskideks.
8. Tõsta Pärnumaalaste kliimateadlikkust ja toetada energiaoskuste täiendamist.

Valdkondlikud eesmärgid Pärnumaa kliimakava täitmiseks

Energeetika tegevused	Aeg
Väljendada Häädemeeste valla seisukohti volikogu otsustena meretuuleparkide, maismaaühenduste ja võimalike tööstusalade arenduste ja planeeringute küsimustes. Kaasata otsuste ettevalmistamisse sisu- ja juriidilisi eksperte. Täpsustada kaasatust menetlustesse ning informeerimiste ja kooskõlastuste õiguslikke kaalu.	Järjepidevalt
Arvestades tuuleparkide, Rail Balticu rajamise ja Via Balticu arendamise käigus tekitatavat olulist kliima- ja keskkonnakahju, laiendada kohaliku kasu instrumente, et hüvitada häiringud ja vallas täiendavalt tekkiv kliimakahju kohalikule omavalitsusele ja valla elanikele. Pidada tuuleparkide talumistasu 2021 sügisese eelnõu hüvitismäärasid madalaks.	Järjepidevalt
Taotleda tuuleparkide ja kaasnevate trasside rajamise kompensatsiooniks roheelektrit nii kohalikule omavalitsusele kui mõjutatud elektritarbijatele (tasuta tingimustes).	Järjepidevalt
Taristu-, hoone- ja liikuvustegevused	
Rekonstrueerida täielikult Häädemeeste Keskkooli, Häädemeeste Lasteaia ja Tahkuranna Lasteaed-Algkooli lasteaia hoonestu. Võtta plaani Treimani Rahvamaja ja Uulu vallamaja täielik rekonstrueerimine. Taotleda toetust munitsipaalhoonete rekonstrueerimiseks.	Vastavalt võimalustele
Pikendada kergliiklustee Jõulumäe spordikeskuseni.	Vastavalt võimalustele
Luu tingimused ohutuks jalgrattaliikluseks vanal Rannametsa-Ikla maanteel	Vastavalt võimalustele

Rajada kergliiklusteed kohalikesse raudteepeatustesse.	Vastavalt võimalustele
Taotleda Uulu kergliiklustunneli rajamist.	Järjepidevalt
Taotleda bussipeatuste valgustamist ja vajadusel parklakohtade rajamist.	Vastavalt võimalustele
Ringmajanduse ja biomajanduse tegevused	
Rajada Uulu ja Häädemeeste jäätmejaamad.	Osaliselt 2024
Maakasutus ja planeerimine. Planeerimis- ja keskkonnategevused.	Järjepidevalt
Leida lahendusi erosioonikaitse meetmeteks rannikulõigul Pärnu linna piirist Võisteni. Taotleda rannikuerosiooni kaitse investeeringute lisamist üleujutusosalade meetmesse.	Vastavalt võimalustele
Hoida planeeringutes ja ehitusmenetlustes eritähelepanu all üleujutusriskiga alasid Võiste alevikus ja Häädemeeste alevikus, samuti mujal valla rannikuvööndis.	Järjepidevalt
Kohanemistegevused	
Viia ellu kriisikava, korraldada päästeõppusi, sh kliimarisikade puhuks.	Järjepidevalt
Arendada edasi Häädemeeste päästkeskust ja luua (mobiiltelefonide jm akuseadmete) laadimisjaamad valla alevikes.	Järjepidevalt
Parandada juurdepääsu kõigile kruntidele uusasumites (kitsad tupikteed jm).	Vastavalt võimalustele

6. Elukeskkond

Eesmärgid

Planeerimistegevuses arvestatakse piirkondlikke eripärasid. Jäätmemajandus on korrastatud ja kaasajastatud. Looduskeskkonda kasutatakse säästlikult.

Tegevused

Hoida korras ja laiendada valla avalikke haljasalaid ja pargialaid

Häädemeeste alevikus turuplatsi kõrvale rajatakse pargiala koos kõnniteede ja pinkidega, Häädemeeste Lasteaia ja Eakate kodu vahele rajatakse mänguväljak ja Laredei park.

Ehitatakse välja ja heakorrastatakse Vana-Ikla piiripunkt. Avalikesse kohtadesse, sh kalmistutele paigaldatakse pingid, WC-d.

Avalikele aladele paigaldatakse prügikastid.

Häädemeeste valla avalik- ja erasektor on vähendanud kasvuhoonegaaside heidet ja toetab taastuvenergia arendamist

Häädemeeste valla suurimad väljakutsed kliimamuutuste kontekstis on transiidiga kaasnev suur transpordiheide ja kliimamuutusega seotud üleujutusohuga alade ettevalmistamine. Häädemeeste vallast on riiklikult määratud üleujutusohuga aladeks Häädemeeste alevik ja Võiste alevik. Vähendada jäätmeteket ning parandada jäätmeringlust. Tõsta vallaelanike kliimateadlikkust ja toetada energiaoskuste täiendamist.

Vähendada kasvuhoonegaaside heidet 30% 2030. aastaks, aidates avalikul- ja erasektoril ning kodumajapidamistel minna üle puhtale energiale ja vähese süsinikusaldusega kütuste kasutamisele.

Toetada taastuvenergia arendamist, kehtestades (eri)planeeringuid ja menetledes lodusalt taastuvenergia arendusprojekte. Tõsta energiatõhusust hoonetes ja elukorralduses 20%, rakendades omavalitsuse haldusalas energiajuhtimissüsteeme ning korrastades elamufondi.

Täiustada liikuvussüsteeme nõnda, et väheneks fossiilsete transpordikütuste kasutamine.

Vähendada jäätmeteket ning parandada jäätmeringlust (30%).

Talletada süsinikku maakasutuslikult ja looduslikult, taastades looduslikkust maastikel ja märgaladel, toetades kestlikku metsandust ja võttes kasutusele kliimaneutraalse maakasutuse planeerimisvahendeid.

Täiendada riskijuhtimist ja tõsta valmisolekut kliimariskideks.

Tõsta vallaelanike kliimateadlikkust ja toetada energiaoskuste täiendamist.

Mõõdikud	Tulemus
Haljasalad on heakorrastatud.	Valla haljasalad on visuaalselt korras. Elanike tagasiside
Viitade olemasolu.	On olemas viidad erinevatele objektidele, rannaaladele.
Hooldajate olemasolu või hoolduslepingutega kaetus.	Hoolduslepingud on katkematult sõlmitud.
Tunnustamis põhimõtted on välja töötatud ja ellu rakendatud.	Kaunis kodu konkurss
Info loodus-, ajaloo- ja kultuuriväärtuste kohta on kättesaadav.	Infotahvlid on erinevates valla piirkondades.

Tegevused arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg
Heakorrastatud külade ja kodude tunnustamine - Kauni kodu valimine	Järjepidevalt
Üldkasutatavate objektide varustamine pinkide, jäätmekogumise konteinerite ja WC-dega	Järjepidevalt
Vana-Ikla piiripunkti korrastamine ja väljaarendamine	2024
Häädemeeste alevikus Pärnu mnt 36 kinnistu kujunduskonkurss või arhitektuurikonkurss	Vastavalt võimalustele

Häädemeeste suveaia (Suurküla tn 2) kujunduskonkurss	Vastavalt võimalustele
Uulu pargi kinnistul ja Pargi tee 1 haljasala kujunduskonkurss või arhitektuurikonkurss	Vastavalt võimalustele

7. Ettevõtlus ja arendustegevus

Ülevaade olukorrast

Häädemeeste vallas on registreeritud 726 osaühingut, 163 füüsilisest isikust ettevõtjat, 106 mittetulundusühingut, 1 aktsiaselts, 3 täisühingut.

Peamised tegevusalad jaotuvad järgnevalt:

Põllumajandus 218

Kaubandus/teenindus 116

Muu teenindav 114

Ehitus 110

Haldus 72

Töötlev tööstus 70

Transport, veendus 66

Majutus/toitlustus 61

Kalapüük 47

Kultuur, vaba aeg 32

Probleemid:

- töökohtade vähesus;
- mujal tööl käimine on elanikele kulukas;
- motivatsiooni puudumine;
- rahaliste võimaluste piiratus enda koolitamiseks;
- madal palgatase võrreldes Pärnuga ja teiste suuremate linnadega;
- vabade maade, investeerimisobjektide vähesus;
- ebakõla tööjõu kvalifikatsiooni ja tööandjate nõudmiste vahel;
- kvalifitseeritud ja motiveeritud tööjõu vähesus, aga ka äriideede ja ettevõtlikkuse puudus

Arengueesmärgid

Piirkondlik ettevõtluse ja ettevõtluskeskkonna arendamine ja soodustamine - toimivad senised ja uued väikeettevõtted. Toimib koostöö vallaga ning teiste omavalitsustega. Noorte ettevõtluse soodustamine.

Välja on kujundatud kaasaegne infrastruktuur, sh aastaringselt kasutatav teedevõrk. Valla vee- ja kanalisatsiooniobjektid on ehitatud ja arendatud vastavalt ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arengukavale. Toimib vajadusi rahuldav ühistransport. Tiheasustusaladel on välja arendatud energiasäästlik tänavavalgustus, bussipeatused on varjualusega ja valgustatud. Populariseeritud on säästvad liikumisviisid - jalgrattateed ja liikumisrajad. Hajaasustusega piirkondades elavate peredele on tagatud head elutingimused, misläbi on tagatud elanike arvu püsimine ja kasv neis piirkondades. Häädemeeste vallas on lairibavõrguteenus välja arendatud.

Tegevused

Lua võimalusi ettevõtlusega alustamiseks/parandamiseks, toimib koostöö teiste omavalitsustega. Ettevõtjad teevad koostööd ärivõimaluste laiendamiseks.

Kaasaegne infrastruktuur loob tingimused konkurentsivõimelisemaks ettevõtluskeskkonnaks. Tehniline infrastruktuur peab vastama kaasaja nõuetele ning elanike ja ettevõtjate vajadusele.

Ettevõtlusega alustamist soodustatakse kõikides piirkondades. Samuti on oluline valla väikesadamate ja rannakalanduse arengu toetamine, mis annavad tööd kohalikele ja aitavad kaasa traditsiooniliste tegevusvaldkondade elujõulisusele.

Omavalitsus loob tingimused (läbi planeerimise jms kasutada olevate vahendite) ettevõtluse edasiseks arenguks. Häädemeeste vallas on loodud tingimused väikeettevõtluse arenguks. Tegutsevad senised väikese- ja keskmise suurusega ettevõtted. Noorte ettevõtluse soodustamine, motiveerimine.

Loodusressursside tõhus kasutus - luua turismitegevuseks soodsad võimalused, korrastades üldkasutatavad puhke- ja rekreatsioonialad. Puhketeenused on mitmekesised ja vastavad küllastajate ootustele. Ettevõtjad osalevad aktiivselt Romantilise Rannatee koostöövõrgustikus.

Ehitatakse ja varustatakse infrastruktuuriga aktiivse puhkuse keskused, supelrannad ja muud turismi- ja puhkealad. Muudetakse nimetatud alad lihtsasti kättesaadavaks paigutades informeerivad skeemid, viidad ja teadetetahvlid turistide vajadusi silmas pidades. Trükitakse ja levitatakse valda tutvustavaid kaarte ja infovoldikuid. Arendatakse loodus-, matka- ja ATV ning muid radasid koostöös naaberomavalitsustega. Eesti-Läti matkateede väljaarendamise ühisprojekti raames on rajatud ranniku matkarada, mille kasutamist soodustatakse. Toetatakse täismöödus golfiväljaku ja sellega kaasneva infrastruktuuri arendamist ja ehitamist. Lottemaa vahetus läheduses paiknev populaarne Reiu rand on korrastatud. Arendatakse avalike rannaalaseid ja neile ligipääse. Üldkasutatavad puhke- ja rekreatsioonialad on seotud piirkonna ühise kaubamärgiga Romantiline Rannatee ja märgistatud Romantilise Rannatee logoga. Osalemine Romantilise Rannatee ühistegevustes ja Romantilise Rannatee strateegiliste eesmärkide täitmisel tuginedes dokumendile Pärnu Lahe Partnerluskogu Romantilise Rannatee turundusstrateegia 2014-2020. Kasutatakse erinevaid võimalusi fondidest kaasrahastuste saamiseks valla elukeskkonna parendamisel.

Tagada arendustegevuseks vajalike strateegiliste dokumentide olemasolu

On koostatud arendustegevuseks vajalikud strateegilised dokumendid - arengukava, ÜVK arendamise kava, teehoiukava, haridusstrateegia, jäätmehoolduskava. Koostamisel on uus

üldplaneering ja terviseprofiil. Arendustegevuseks vajalikud strateegilised dokumendid on aluseks fondidest rahastuste taotlemisel.

Veevärgi ja kanalisatsiooni arendamine nii tihe- kui hajaasustuses on üheks oluliseks aspektiks elukeskkonna kvaliteedi tagamisel ja keskkonnahoidlikul toimimisel. Vee- ja kanalisatsiooni objekte ehitatakse ja renoveeritakse vastavalt ÜVK arendamise kavale ja tehnoloogilistele projektidele. Rekonstrueerimisel on Häädemeeste aleviku ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitrassid. Valla territooriumile rajatakse nõuetekohased tuletõrje veevõtukohtad.

Hajaasustuse programmi jätkumine, mille kaudu rahastatud toetuse abil on võimalik välja ehitada veevõrk ja kanalisatsioon, teha korda koduõuest suurele teele viiv juurdepääsutee või paigaldada autonoomseid elektrisüsteeme.

Kiire interneti jõudmine igasse majapidamisse ja ligipääs elektrienergiale on oluline kogu valla territooriumil. Oluline on arendada tiheasustuses välja kaasaegne energiasäästlik tänavavalgustus, valgustada bussijaamad ning tagada liiklejate turvalisus.

Väga oluline on elanike ja külaliste turvalisuse tagamine ja erinevatele teenustele mugava ligipääsu loomine. Prioriteediks on lahendada ohtlikud olukorrad liikluses. Eriti liiklusohhtlikud kohad on Via Baltica teelõikudel Võiste aleviku ja Uulu küla piires. Mõlema lõigu vahetus läheduses asuvad koolimajad ning õpilased on sunnitud mitu korda päevas ületama äärmiselt intensiivse liiklusvooga maanteed. Samuti on oluline jalgrattateede ja liikumisradade võrgustiku arendamine, ühisprojektides osalemine. Kergliiklusteed on vajalikud kohalikele elanikele turvaliseks liiklemiseks valla erinevate asulate ja naabruskonna asulate vahel, samuti on teed olulised piirkonna terviseportlastele ja turistidele. Tähtsal kohal on Pärnust kulgeva kergliiklustee kaudu juurdepääs Jõulumäele. Pikemas perspektiivis on vajalik kergliiklustee ehitamine kogu Pärnu-Ikla maantee äärde lõikude kaupa.

Jälgida tuleb elanike vajadusi, millest tulenevalt optimeeritakse koostöös PÜTK-iga liinivõrku. Bussipeatustesse paigaldatakse valgustatud bussiootepaviljonid, mis teeb ühistranspordi kasutamise mugavamaks.

Tõsta energiatõhusust

Energiatõhusust saab tõsta kõigil objektidel. Energiatõhususe tõstmise eesmärgiks on vähendada küttekulusid ning soojakadusid. Valla prioriteetne eesmärk on muuta energiasäästlikemaks valla koolid ja lasteasutused ning seejärel ka teised valla hooned. Energiatõhususe tõstmiseks on alustatud valla hoonete rekonstrueerimist energiasäästlikumaks.

Mõõdikud	Tulemus
Ühisettevõtmised ja ärivõimalused on suurenenud.	Toimiv koostöö
Infovahetus ja kohtumised ettevõtjatega on regulaarsed.	Regulaarsed infopäevad
Tööstus- ja tootmisalade ning –objektid on aktiivses kasutuses.	Ettevõtete arvu kasv
Ettevõtluse hoogustumine, tööandjate ja töötajate arvu kasv.	Ettevõtete arvu kasv
Romantilise Rannatee koostöövõrgustiku kasv.	Ettevõtete arvu kasv
Mini- ja õpilasfirmade tegevus on hoogustunud.	Vallas toimivate õpilasfirmade olemasolu ja arvu kasv.
Vallas tegutsevad ettevõtted on tuntud.	Aasta ettevõtte tiitel
Keskkonnasäästlike ettevõtete lisandumine.	Arvu kasv
Puhkajate rahulolu pakutavate teenustega.	Positiivne tagasiside
Joogivee kvaliteet.	Positiivne tagasiside
Internetiühenduste kättesaadavus.	Kiireinternetiga kaetud ala suurenemine
Tänavavalgustus on alevikes ja suuremates külades.	Toimiva tänavavalgustuse mahu kasv
Ühistransport on valla piires tagatud.	Kõigis piirkondades taseme säilimine
Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitunute arv kasvab.	ÜVK kättesaadavus suureneb
Hajaasustuse programmi aktiivne jätkumine.	Kasusaajate arvu kasv
Kohalikud maanteed (vallateed) ja avalikus kasutuses olevad erateed on hooldatud.	Positiivne tagasiside
Liiklusohutus on tagatud.	Liiklusohutlike kohtade arvu vähenemine

Tegevused arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg
Häädemeeste, Võiste, Kabli, Treimani, Ikla ja Massiaru ettevõtlusalade arendamine	Vastavalt võimalustele
Vallale kuuluvate kinnistute arendamine/võõrandamine	2024
Mustkatete rajamine	2024
Loomade varjupaik (osalemine POL ühisprojekti)	Järjepidev
Alustavate väikeettevõtjate toetamine tegevuskeskkonna loomisega	Vastavalt võimalustele
Kaugtöökontori võimaluste loomine	Järjepidev
Väikesadamate arendamine ja arendamise toetamine (Võiste, Jaagupi, Treimani, Rannametsa, Forelli)	Järjepidev
Häädemeeste lasteaia ja hooldekodu ümbruse kujundamine avalikuks pargialaks	Vastavalt võimalustele
Häädemeeste aleviku kujundusprojekti koostamine ja elluviimine (aleviku sissesõidu silt ja teenuskeskuse ümbrus 2021)	Vastavalt võimalustele
Kergliiklustee Häädemeeste alevikust Häädemeeste tee peatuseni	Vastavalt võimalustele
Üldkasutatavad puhke- ja rekreatsioonialad siduda piirkonna ühise kaubamärgiga "Romantiline Rannatee" ja märgistada RR logoga.	Järjepidev
Pruulikoja rajamine Romantilisele Rannateele	Vastavalt võimalustele
Kalakohviku ja majutushoone rajamine Võistes	Vastavalt võimalustele

Ajaloolise purjelaevanduskeskuse väljaehitamine koos rannaala arendamisega(promenaadi uuendamine) Kablis	Vastavalt võimalustele
Lottemaa teemapargi arendamise toetamine	Järjepidev
Majutusvõimaluste pakkumine Romantilisel Rannateel	Järjepidev
Jahiturismi arendamine k.a jahimaja ehitamine	Vastavalt võimalustele
Treimani Rahvamaja renoveerimine (hoone soojustus, majutuskohad teisele korrusele köögi ja sauna väljaehitamine)	Vastavalt võimalustele
Teeninduskeskuse (pesumaja, juuksur, iluteenindus, massaaž) rajamine Võiste piirkonda	Vastavalt võimalustele
Uulu muuli, selle ümbruse ja nn Roosiaia korrastamine (+ valgustuse ja lautrikoha rajamine, pilliroo niitmine)	Vastavalt võimalustele
Avalike ranna-alade arendamine sh puhkekohtade rajamine (Treimani, Kabli, Kihnulaiu, Tahkuranna, Uulu)	Järjepidev
Liikumispuudega inimestele supluskohta ja puhkeala rajamine Võiste karjääri	Järjepidev
Kabli rannapromenaadi renoveerimine	Järjepidev
Loovinimeste keskuse Massia arendamine Massiaru vana koolimaja baasil	Vastavalt võimalustele
Liivi kultuurikeskuse väljaehitamine ja arendamine (kultuur, luule, laagrid) Metsapöole vana koolimaja baasil	Järjepidev
Eesti-Läti piiri (Ikla-Ainaži) väljaarendamine, sh turismiinfopunkt	2024

Loodusõppekeskuse rajamine Tolkusele	Vastavalt võimalustele
Välireklaami, infotahvlite paigaldamine	Järjepidev
Kaartide, infovoldikute ja brošüüride koostamine	Järjepidev
Üldplaneeringu koostamine	Järjepidev
Tervise- ja heaolu profiili koostamine	Järjepidev
Häädemeeste valla arengukava koostamine	Järjepidev
Via Baltica projektides osalemine	Järjepidev
Pärnu linna ja teiste omavalitsuste koostöös osalemine	Järjepidev
Maade munitsipaliseerimine	Järjepidev
Kinnistutele seaduslike juurdepääsude tagamine	Järjepidev
Kergliiklustee jätkamine Uulust Siimu teeni	Vastavalt võimalustele
Raeküla ristmikust Häädemeeste valla piirini Via Baltica äärde kergliiklustee väljaehitamine (sh valgustus)	Vastavalt võimalustele
Kergliiklustee Ikla-Rannametsa-Võiste-Uulu koos valgustusega (I etapp Metsakülas Jõulumäe teest Uulu suunas küla lõpuni, II etapp Kõrgekalda bussipeatusest Uuluni)	Vastavalt võimalustele
Kergliiklustee Asuja tee äärde Häädemeestel	Vastavalt võimalustele
Uulu-Pärnu kergliiklustee pikendus Jõulumäele (kergte Uulu-Lepaküla, Lepaküla-Jõulumäe kuni ristumisega teega 19350 Metsaküla-Leina sõiduteega ühiskasutuses)	Vastavalt võimalustele

Kergliiklusteede sildade või tunnelite ehitus	Järjepidev
Via Baltical, Uulu-Rannametsa lõigul turvaliste peale- ja mahasõitude rajamine	Järjepidev
Teehoiukava uuendamine ja elluviimine	Järjepidev
Tänavavalgustuse uuendamine, renoveerimine, bussipeatuste valgustamine	Järjepidev
Erateede (avalikus kasutuses) rekonstrueerimistoetus	Vastavalt võimalustele
Teede ja tänavate viidastamine, suuna- ja infoviitade paigaldamine	Järjepidev
Vee- ja kanalisatsiooni ehitamine- ja renoveerimine vastavalt ÜVK arendamise kavale, tehnoloogilistele projektidele	Järjepidev
Nõuetekohaste tuletõrje veevõtukohtade rajamine vastavalt ÜVK-le	Järjepidev
Häädemeeste bussijaama ehitus	Vastavalt võimalustele
Bussiliikluse korrigeerimine koostöös PÜTK-iga arvestades elanike paiknemist ja liikumisvajadust	Järjepidev
Energiasäästu tööd valla omandis olevatel objektidel	Järjepidev
Häädemeeste vallamaja ja KSK hoone (Pargi tee1) rekonstrueerimine	Vastavalt võimalustele
Hajaasustuse programmi tegevuste toetamine	Iga-aastane
Lairibavõrkude teenuse arendamine vallas	Vastavalt võimalustele

8. Sotsiaalhoolekanne ja tervishoid

Ülevaade olukorrast

Häädemeeste valla elanike teenindamisel on seatud eesmärgiks elanike teenindamine võimalikult nende elukoha lähedal. Selleks on korraldatud vallaelanike vastuvõtt kolmes kohas - Häädemeestel, Uulus ja Võistes.

Häädemeeste Vallavalitsuses korraldavad sotsiaaltööd sotsiaalnoõunik, sotsiaaltöö spetsialist, puuetega inimeste hoolekande spetsialist, lastekaitse spetsialist ja avahooldustöötaja.

Häädemeeste Vallavolikogu juurde moodustatud haridus- ja sotsiaalkomisjon tegeleb sotsiaalhoolekande arendamise, rahastamise ja seadusandluse kujundamisega. Vallavalitsuse pereabikomisjon otsustab ja teeb ettepanekuid sotsiaaltoetuste ja -teenuste määramiseks ning hooldusküsimuste lahendamiseks.

Sotsiaal- ja tervishoiu valdkonna probleemid ja võimalused

- Sotsiaalteenuste valiku laiendamine on raskendatud spetsialistide ja teenuseosutajate puuduse tõttu kohalikul tasandil. Samuti puudub enamus teenuste puhul vajadus täiskoormusega töötaja järele, mis raskendab samuti teenuse osutaja leidmist. Vajalike teenuste (nt isiklik abistaja, psühholoogiline nõustamine jne) rakendamiseks on võimalus teenuseid osta sotsiaalasutustelt, kolmandalt sektorilt või teha koostööd teenuste pakkumiseks naabervaldadega.
- Koduteenuse ja sotsiaaltransporditeenuse osutamiseks on välja töötatud korrad, mis annavad õigusliku aluse teenuse pakkumiseks ja osutamiseks eelkõige kohalikul tasandil ning koostöös era- või kolmanda sektoriga.
- Valdkonna probleemiks on väheoperatiivne info, vähene ja katkendlik liikumine ehk koostöövõrgustiku ebapiisav toimimine. Infovahetuse kiiremaks ja paremaks tagamiseks tuleks võrgustikuliikmetele (sotsiaalametnikud, õpetajad, politsei, arstid, ametnikud, teenuseosutajad jt) korraldada ühiseid regulaarseid ümarlaudu ja koolitusi ning arendada järjepidevalt juhtumipõhist koostööd.
- Häädemeeste vallas on aktiivne külakogukonna liikumine. Sotsiaalvaldkonnas saab kolmas sektor aktiivselt kaasa aidata sotsiaalse turvalisuse kasvule ning elanikkonna toimetuleku

paranemisele. Vabatahtlik sotsiaaltöö valdkonnas osalemine ei ole piisavalt populaarne, ei ole kaardistatud vabatahtliku töö kasutamise võimalused, sh alternatiivteenistus.

- Elanikkonna vaimse tervise probleemide suurenemine, sellest tulenevalt töötajate töökoormus kasv ning spetsiifilisemate teenuste vajadus.
- Sotsiaaleluruumid vajavad energiatõhusaks renoveerimist.

Eesmärgid

Turvaline sotsiaalkeskond – kõigile abivajajatele on tagatud sotsiaalne kaitse ja sobivad toetavad teenused, ennetamaks sotsiaalsete probleemide tekkimist ja süvenemist üksikisiku, perekonna ja ühiskonna tasandil. Laste ja noorte sotsiaalne turvalisus ning lastega perede toimetulek on tagatud.

Tegevused

Lähtutakse isiku vajadustest. Eelistatakse abimeetmeid, mis on suunatud võimaluste leidmisele ja isiku suutlikkuse suurendamisele korraldada oma elu võimalikult iseseisvalt. Fookuses on laste heaolu ja turvalise kasvukeskkonna tagamine.

Vallavalitsus aitab kaasa perearstiteenuse ja apteegiteenuse võimaldamisele kõigi elanikkonnagruppide jaoks. Võimaluse korral kaasatakse sotsiaalteenuste pakkumiseks kolmanda sektori poolt pakutav ressurss.

Edendada ennetustööd noortega.

Tagada kõigile elanikkonna gruppidele rahuldav elukvaliteet ja võrdsed võimalused hõives osalemiseks.

Häädemeeste Eakate Kodus toimub jätkuvalt kvaliteetse hooldusteenuse osutamine ööpäevaringselt abi vajavatele isikutele, kelle toimetulekut ei ole võimalik tagada teiste sotsiaalteenuste või muu abi osutamisega. Arvesse võttes elanikkonna üldist vananemist ja eakate elanike osakaalu suurenemist ning eakate soove elada võimalikult kaua oma harjumuspäras keskkonnas, on vajalik sihtgrupi vajadustest lähtuvalt vallas avahooldusteenuse pakkumine.

Uuritakse võimalusi kolmanda sektori tõhusamaks kaasamiseks sotsiaalteenuste pakkumisel. Parandatakse puuetega inimeste liikumisvõimalusi kaldteede rajamise ja täiendamisega.

Sotsiaal- ja tervishoiu valdkonna kitsaskohad

- Sotsiaalteenuste valiku laiendamine on raskendatud spetsialistide ja teenuseosutajate puuduse tõttu kohalikul tasandil. Samuti puudub enamuse teenuste puhul vajadus täiskoormusega töötaja järele, mis raskendab samuti teenuse osutaja leidmist. Vajalike teenuste (nt isiklik abistaja, psühholoogiline nõustamine jne) rakendamiseks on võimalus teenuseid osta sotsiaalasutustelt, kolmandalt sektorilt või teha koostööd teenuste pakkumiseks naabervaldadega.
- Koduteenuse ja sotsiaaltransporditeenuse osutamiseks on välja töötatud korrad, mis annavad õigusliku aluse teenuse pakkumiseks ja osutamiseks eelkõige kohalikul tasandil ning koostöös era- või kolmanda sektoriga.
- Valdkonna probleemiks on väheoperatiivne info, vähene ja katkendlik liikumine ehk koostöövõrgustiku ebapiisav toimimine. Infovahetuse kiiremaks ja paremaks tagamiseks tuleks võrgustikuliikmetele (sotsiaalametnikud, õpetajad, politsei, arstid, ametnikud, teenuseosutajad jt) korraldada ühiseid regulaarseid ümarlaudu ja koolitusi ning arendada järjepidevalt juhtumipõhist koostööd.
- Häädemeeste vallas on aktiivne külakogukonna liikumine. Sotsiaalvaldkonnas saab kolmas sektor aktiivselt kaasa aidata sotsiaalse turvalisuse kasvule ning elanikkonna toimetuleku paranemisele. Vabatahtlik sotsiaaltöö valdkonnas osalemine ei ole piisavalt populaarne, ei ole kaardistatud vabatahtliku töö kasutamise võimalused, sh alternatiivteenistus.
- Elanikkonna vaimse tervise probleemide suurenemine, sellest tulenevalt töötajate töökoormus kasv ning spetsiifilisemate teenuste vajadus.
- Sotsiaaleluruumid vajavad energiatõhusaks renoveerimist.

Mõõdikud	Tulemus
Toimub perearsti vastuvõtt ja erivajadustega isikutele on tagatud sotsiaaltransport.	Toimiv perearstiteenus ja sotsiaaltransport
Valla suuremates piirkondades on tagatud apteegiteenus.	Apteekide olemasolu

Sotsiaalteenused on kõrge kvaliteediga ja lähtuvad klientide tagasisidest.	Positiivne tagasiside
Lastega peredele pakutakse peret toetavaid teenuseid ja makstakse toetusi.	Toimiv sotsiaalhoolekanne
Vallas on olemas terviseprofiil.	Teadlikkuse kasv
Rahvatervise ja turvalisuse projektides osalemine.	Teadlikkuse kasv
Sotsiaaleluruumid on energiatõhusad.	Renoveeritud majad

Tegevused arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg
Võiste sotsiaalmaja renoveerimine/ehitamine	Vastavalt võimalustele
Massiaru sotsiaalmaja likvideerimine	2024
Sotsiaalhoolekande teenuste (sh sotsiaaltransport) arendamine koostöös kolmanda sektori ja teiste omavalitsustega	Iga-aastane
Teenuste arendamine tööga hõivatuse tõstmiseks	Iga-aastane
Eluasemete kohandamine erivajadustega inimestele	Iga-aastane
Intervallteenuskohtade loomine Häädemeeste hooldekodu baasil	Vastavalt võimalustele
Sotsiaalpindade loomine	Järjepidev

9. Kultuur, sport ja vaba aeg

Ülevaade olukorrast

Häädemeeste vallal on pikaajalised kultuuritraditsioonid ja rikas kultuurilugu.

Häädemeeste vallas tegutsevad kultuurialal järgmised asutused:

- Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus (KSK)
- Uulu Raamatukogu

- Tahku Tare külakeskus
- Võiste Raamatukogu
- Häädemeeste Raamatukogu
- Häädemeeste Huvikeskus (Häädemeeste Seltsimaja)
- Häädemeeste Muuseum
- Kabli Seltsimaja
- Kabli Raamatukogu (alates 01.09.2016 haruraamatukoguna)
- Massiaru Raamatukogu (alates 01.09.2016 haruraamatukoguna)
- Treimani Rahvamaja
- Treimani Raamatukogu (alates 01.09.2016 haruraamatukoguna)

Rahvusvaheliselt on tuntud

- SA Jõulumäe Tervisespordikeskus
- Lottemaa
- Pärnu Bay Golf Links

Kultuuriasutused edendavad vallas rahvakultuuri ja viivad läbi mitmesuguseid kultuuri- ja vabaajaüritusi. Olulisel kohal on täiskasvanute ja noorte ringitöö. Ringide tegevusnäitajad sõltuvad ühest küljest vastavat huvi omavate elanike arvust piirkonnas ja teisest küljest motiveeritud ja kvalifitseeritud ringijuhtide olemasolust. Positiivse trendina saab märkida kultuuriasutuste, külaseltside jt kolmanda sektori organisatsioonide koostööd kultuuriürituste korraldamisel ja hoonete kasutamisel.

Arengueesmärgid

Häädemeeste vald väärtustab kultuuri, kultuuritöötajaid ja võimaldab erinevaid sportimis-ja liikumisharrastusi erinevatele eagruppidele.

Läbi elujõulise kogukonna külade säilitamine ja jätkusuutliku kultuuri arendamine - toimub aktiivne kultuuri-, spordi- ja seltsielu kõigis külates. Vallas on heakorrastatud rahvamajad, laululava ja muuseum. Spordirajatised on kaasajastatud ja avatud kõikidele huvilistele. Raamatukogud on kaasaegsed ja raamatukoguteenused on valla suuremates asumites kättesaadavad. Toetatakse vallas toimuvaid traditsioonilisi kultuurisündmusi.

Tegevused

Tagada valla kultuuri- ja seltsielu jätkumiseks vajalike tingimuste olemasolu

Kultuuri- ja seltsielu edendamiseks rekonstrueeritakse valla kultuuriasutused. Paljude vallas asuvate puhkekeskuste õue-alad on muutunud piirkondliku vaba aja veetmise kohtadeks, seega on oluline nende korrashoid. Vald toetab traditsiooniliste vallaülestest üritustest ja külapäevade jätkumist. Toetatakse ka MTÜ-de ja seltside tegevust. Väärtustatakse valla ajaloo ja vallaga seotud isikute ja mälestuste jäädvustamist, korraldades näitusi ja välja andes trükiseid. Koostatakse ühtne sündmuste kalender, mis koondaks kõiki valla seotud üritusi nii valla territooriumil kui ka väljaspool. Kuna liivlastel on olnud tähtis roll Läänemere piirkonna ajaloos, on eesmärgiks avada piirkonnas liivlaste kultuuri tutvustav keskus. Selles osas on vajalik ka koostöö lätlastega.

Lua mitmekülgset võimalust tervise- ja rahvaspordi harrastamiseks ja vaba aja veetmiseks.

Häädemeeste valla tervise- ja rahvaspordi jaoks väga olulist Jõulumäe Tervisespordikeskuse edasist arengut toetatakse kooskõlas Jõulumäe Tervisespordikeskuse arengukavaga. Toetatakse külladesse spordirajatiste rajamist.

Rahva tervise ja sportimisharjumuste parandamiseks on vajalik jätkuvalt arendada uusi ja säilitada olemasolevaid sportimisvõimalusi. Prioriteediks on Häädemeeste staadioni rekonstrueerimine, mis parandab nii valla õpilaste kui ka vallarahva sportimisvõimalusi ning võimaldab suuremate spordiürituste korraldamist.

Probleemiks on kohati vananenud spordiinventar, sh jõusaali vahendid. Võimaluseks on valla piires vabaõhu jõulinnakute rajamine ning vananenud spordiinventari väljavahetamine avanevate projektide toel. Jätkatakse traditsiooniliste, vabaõhuürituste ja kontsertide korraldamist koostöös MTÜ-de ja erasektoriga.

Uulu Kultuuri- ja Spordikeskuses vajab uuendamist akustika.

Aktiivne ja terve vallakodanik

Vallaelanikele korraldatakse erinevaid tervistavaid tegevusi. Terviseedenduse alase töö arendamiseks ja tervistava elukeskkonna kujundamiseks on moodustatud tervisenõukogu. Koostatakse tervise- ja lapse heaolu profiil.

Kitsaskohad

- Vald asub geograafiliselt suurel territooriumil. Piirkondadel tugevalt välja kujunenud oma traditsioonid. Ühise identiteedi loomine on aeganõudev, aga võimalik.
- Kõigil küladel ja asumitel puuduvad tugevad liidrid, kes tõmbaksid elanikke kaasa oma elukeskkonna parendamisse.
- Vähene on kohalikus kultuuriloos oluliste inimeste mälestuste kasutamine, samuti pööratakse vähest tähelepanu nt suurkujude hauaplatside korrastamisele ning tähtpäevadel nende haudadel küünalde süütamisele.
- Laiendada võimalusi avada suviseid töömaleva rühmi laste tööharjumuste loomiseks.
- Vajalik on määratleda kultuurivaldkonna pikaajalised eesmärgid.
- Vähe korrastatud rohealadid koos vaba aja veetmise võimalustega (nt park koos kõnniteede ja pinkidega Häädemeeste alevikus turuplatsi kõrval, Laredei park jm).
- Aktiivsed inimesed kattuvad ettevõtmiste lõikes, eesmärk on laiendada nende ringi.
- Aktiivseid külainimesi väärtustatakse vähe.

Mõõdikud	Tulemus
Kultuuriasutused leiavad aktiivset kasutamist.	Osavõtjate arvu kasv
Osalemine maakondlikel ja vabariiklikel sündmustel.	Osalejate arvu kasv
Traditsiooniliste sündmuste jätkumine.	Traditsioonide säilimine
Rahulolu teenusega.	Positiivne tagasiside
Spordirajatisi kasutatakse aktiivselt.	Huvi ja kasutajate arvu kasv

Tegevused arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg
Elanike omaalgatuse ja initsiatiivi jätkuv toetamine, mis parendab külade elukeskkonda	Iga-aastane
Traditsiooniliste ettevõtmiste (valla tähtpäevad, külapäevad jne) jätkamine ja arendamine/järjepidevuse tagamine	Iga-aastane
MTÜ -de, seltside tegevuse toetamine vastavalt eelarve-aasta eel esitatud taotlustele	Iga-aastane
Kabli seltsimaja arendamine	Vastavalt võimalustele
Külakeskuse Tahku Tare rekonstrueerimise jätkamine koos õueala rekonstrueerimise ja hoone sisustamisega ning biopuhasti väljaehitamise.	Vastavalt võimalustele
Tõllapulga külaplatsi (spordi- ja mänguväljakud) edasiarendamine	Vastavalt võimalustele
Treimani rahvamaja renoveerimine (välisfassaad, majutuskohad II korrusele, köögi ja sauna väljaehitamine)	Vastavalt võimalustele
Võiste suveaia rekonstrueerimine	Vastavalt võimalustele
Kohaliku toidu ja väikeettevõtluse väärtustamine läbi Häädemeeste valla nimiürituste	Vastavalt võimalustele
Vanatehnika varamu rajamine Võistes (hoone rekonstrueerimine)	Vastavalt võimalustele
LEADER- tüüpi tegevuste toetamine (Leader k.a. PLPK, Romantiline Rannatee ja Kalanduse-Leader)	Vastavalt võimalustele

Valla ajaloo ja vallaga seotud isikute mälestuse jäädvustamine – ajalootuba, muuseumide ekspositsioonide kaasajastamine	Iga-aastane
Jõulumäe arengu toetamine kooskõlas Jõulumäe arengukavaga	Iga-aastane
Külaplatside sh mängu- ja palliplatside rajamise toetamine	Iga-aastane
Õpperadade loomine Reiu – Raeküla, Mereküla-Uulu piirkonda koostöös naaberomavalitsuste ja MTÜ-dega	Vastavalt võimalustele
Vabaõhu jõulinnakute rajamine Uulu, Võistesse	Vastavalt võimalustele
Rannametsa-Tolkuse infopunkti-looduskeskuse-külastuskeskuse rajamine	Vastavalt võimalustele
Mängu- ja spordiväljakute rajamine küladesse	Vastavalt võimalustele
Häädemeeste ja Võiste laululava renoveerimine sh renoveerimisprojektide koostamine	Vastavalt võimalustele
Uisuväljakute rajamine	Vastavalt võimalustele
Jõusaalide vahendite uuendamine	Iga-aastane
Uulu KSK väljaehitamata pindade kasutuselevõtt - seiklusmänguväljaku rajamine keldrikorrusele	Vastavalt võimalustele
Uulu KSK akustika parandamine, lavatehnika ja valgustehnika baasi soetamine	Vastavalt võimalustele
Valla elanike tervisekäitumise seire ning tervistavate tegevuste korraldamine ja läbiviimine	Iga-aastane

Reiu -Raeküla terviseradadega seotud ühistegevused ja terviseradade arendamine	Vastavalt võimalustele
Toimiv tervisenõukogu terviseedendusala töö arendamiseks ja tervistava elukeskkonna kujundamiseks	Iga-aastane
Uulu piirkonda kogukonnakeskuse loomine	Vastavalt võimalustele
Tervise- ja heaolu profiili ajakohastamine	Iga-aastane

10. Turvalisus

Ülevaade olukorrast

Häädemeeste vald kuulub Lääne prefektuuri Pärnu politseijaoskonna Pärnumaa piirkonnagrupi tööpiirkonda.

Turvalisuse murekohad ja perspektiivid:

- Naabrivalve edasiarendamine
- Via Baltica liiklusohutus
- Vana-Ikla maantee liiklusohutus
- Kergliiklusteede ja ülekäigukohtade rajamine
- Tänavavalgustuse laiendamine
- Valvekaamerate paigaldamine

Parima elukeskkonna loomine piirkonnas eeldab turvalisuse valdkonna tähtsustamist nii arengukavas kui järgnevate aastate tegevusplaanides. Olulisel kohal tegevusplaanides saab olema turvalisus erinevates tegevusvaldkondade lõikes (teedevõrgu arendamine liiklusohutust silmas pidades, päästevõimekuse arendamine, elanike turvalisusealase teadlikkuse tõstmine ja sellekohane koostöö kogukonnaga). Prioriteediks on võimekuse loomine erinevate kriisiolukordade tarbeks ja kogukonna turvalisus.

Eesmärgid

Häädemeeste valla elukeskkond on turvaline. Evakuatsioonikohad on valmisolekus. Kogunemiskohad paiknevad mitmes piirkonnas ning nende kaudu on tagatud elanikkonna esmaste vajaduste rahuldamine kriisiolukorras (soe, vesi, info, toit).

Tegevused

Kujundada ohutu elukeskkond ning suurendada vallaelanike teadlikkust, kinnistada ja vajaduse korral muuta hoiakuid ja käitumist, et vähendada õnnetusi ja vajadust tegeleda õnnetuste tagajärgedega. Tehakse kuritegevuse ennetustööd eelkõige laste ja noorte seas.

Ennetustööd on vajalik teha eelkõige noortega, selgitades neile kuritegevuse ohte ja tagajärgi.

Paigaldada vandaalitsemise vältimiseks koostöös politseiga turvakaameraid ümbruse jälgimiseks.

Edendada kogukondlikku turvalisust.

Mõõdikud	Tulemus
Valla elanike rahulolu füüsilise turvalisusega.	Turvaline keskkond
Süütegude (kuriteod, väärteod) arvu kahanemine.	Turvaline vald
Operatiivteenuste õigeaegne sündmuskohale jõudmine.	Operatiivteenuse osutajate olemasolu piirkonnas
Naabrivalvepiirkondade laienemine.	Turvaline kogukond
Olemasolevad tuletõrje veevõtukohad on korrastatud.	Turvaline vald
Kogunemiskohtades on tagatud vesi, soojus, info ja toit ehk elanikkonna esmavajadused on kriisiajal täidetud.	Valmisolek kriisiolukordadeks
Evakuatsioonikohtades suudetakse tagada elanikkonna kaitse ja esmavajadused	Valmisoleks kriisiolukordadeks

Tegevused arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg
Laste turvalise koolitee tagamine	Iga-aastane

Turvakaamerate paigaldamine keskasulatesse	Vastavalt võimalustele
Tuletõrje veevõtukohtade korrastamine	Vastavalt võimalustele
Võiste aleviku ja Uulu keskasula liikluskorralduse turvalisemaks muutmine VIA Baltical	Vastavalt võimalustele
Õpilastranspordi liinide loomine	Vastavalt võimalustele
Evakuatsioonikohtade ettevalmistamine	Vastavalt võimalustele
Kriisivalmiduse tagamine kogunemiskohtades	Iga-aastane
Kuritegevuse ennetustöö	Iga-aastane
Naabrivalve arendamine külates	Iga-aastane
Riskianalüüsi koostamine üleujutuste ja muude võimalike õnnetuste tagajärgede leevendamiseks	Iga-aastane

11. Haldussuutlikkus ja koostöö

Ülevaade olukorrast

Häädemeeste valla omavalitsuse esinduskoguks on Häädemeeste Vallavolikogu, mille valivad valla hääleõiguslikud elanikud. Omavalitsuse täitevorganiks on Häädemeeste vallavalitsus, mis moodustatakse volikogu poolt. Häädemeeste Vallavolikogus on 19 liiget. Häädemeeste Vallavolikogus on erinevaid valdkondi (majandus- ja eelarve, areng- ja planeering, haridus- ja sotsiaaltöö, kultuur, sport ja noorsootöö, maa- ja külaelu ning revisjon) käsitlevad komisjonid. Häädemeeste vallal on kuusteist vallavalitsuse hallatavat asutust: Häädemeeste Eakate Kodu, Häädemeeste Huvikeskus, Häädemeeste Keskkool, Häädemeeste Lasteaed, Häädemeeste Muuseum, Häädemeeste Muusikakool, Häädemeeste Raamatukogu, Kabli Lasteaed, Metsapoole

Põhikool, Tahkuranna Lasteaed-Algkool, Treimani Rahvamaja, Uulu Kultuuri- ja Spordikeskus, Uulu Lasteaed, Uulu Põhikool, Uulu Raamatukogu ja Võiste Raamatukogu.

Häädemeeste Vallavalitsuse (ametiasutus) kaudu osutatakse elanikele avalikke teenuseid. Vallamaja asub Uulus, teenuskeskus Häädemeeste alevikus.

ARENQUEESMÄRK:

Tugev juhtimis- ja koostöövõimekus ning töötajate ameti- ja erialane võimekus. Vallaelanike teenistuses on kompetentne, haldussuutlik ja hooliv ametnikkond. Elanike arv kasvab ning vallaelanikele pakutakse kohapeal kvaliteetsed avalikke teenuseid. Vallavalitsus töötab optimaalse struktuuriga, kus on motiveeritud ja pädevad ametnikud.

Tegevused

Tõsta avalike teenuste kvaliteeti ja arendada valda igakülgset. Avaliku valitsemise põhimõtete juurutamine.

Avalikud teenused on kvaliteetsed ja operatiivsed. Tähtis on vallaelanikele olulise info kättesaadavus nii valla koduleheküljelt kui ka muudest infokanalitest, millest tulenevalt panustatakse uute vallakodanike informeerimisse erinevate infokanalite kaudu. Olulised on tegevuste läbipaistvus, meeskonnatöö, kogukonna kaasamine, vallaelanike arvamuste kuulamine, vastutustundlikkus. Koostatakse avatud valitsemise tegevuskava, valla juhtimises keskendutakse avatud valitsemise põhimõtete järgmisele ning võimeka meeskonna ja efektiivse toimimise arendamisele. Töötab noortevolikogu. Aktiivne ja arendav koostöö valla ja kogukondade (külade) vahel, kiire infovahetus, toimuvad regulaarsed külade ümarlaud.

Mõõdikud	Tulemus
Elanikkonna rahulolu.	Positiivne tagasiside
Kogukonna kaasatus valla juhtimisse.	Ühtehoidev vald
Kasvav elanikkond.	Elanike arvu kasv
Avatud valitsemise põhimõtted on rakendatud.	Koostatud on avatud valitsemise tegevuskava.

Tegevused arengueesmärkide saavutamiseks

Tegevused	Aeg
Valla elanike tasuta teavitamise jätkamine valla ajalehe LIIVIRANNA kaudu, lehe kodukanne posti kaudu	Iga-aastane
Valla töötajate, vallavalitsuse ja volikogu liikmete koolitamine	Iga-aastane
Noorte volikogu tegevuse toetamine	Iga-aastane
Uue vallakodaniku informeerimine ja võimalused vallas – info kodulehel ja voldikul	Iga-aastane
Valla elektroonilise asjaajamise suurendamine	Iga-aastane
Häädemeeste valla raamatukogude ühendamise üheks asutuseks Vallavalitsuse ja volikogu infopäeva korraldamine (sh külades)	Vastavalt vajadusele
Elanike registrisse kandmise populariseerimine	Iga-aastane
IT-teenuste arendamine töökorralduse optimeerimiseks	Vastavalt võimalustele
Infovahetus ja koostöö kogukondadega	Toimiv külade ümarlaud Aktiivsed külade kontaktisikud Aktiivne infovahetus Kogukonnad on kaasatud

12. Prioriteetsed investeringuobjektid

Investeringu summad on välja toodud eelarvestrateegias

1. Kabli lasteaia hoone lammutamine/uue liginullenergia hoone ehituse jätkamine.
2. Uulu lasteaia projekteerimine Lillepõllu kinnistule.
3. Uulu Põhikooli ruumipuuduse lahendamine
4. Kergliiklusteede sildade või tunnelite ehitus.
5. Häädemeeste staadioni rekonstrueerimine (sh ehitusprojekti täiendamine).
6. Häädemeeste Keskkooli hoone energiatõhususe parandamine ja rekonstrueerimistööd (hoone soojustamine, ventilatsioon, küttesüsteemi uuendamine, vana võimla söögisaaliks ja olemasolev söögisaal aulaks).
7. Häädemeeste lasteaia hoone energiatõhususe parandamine.
8. Üldkasutatavate objektide varustamine pinkide, jäätmekogumise konteinerite ja WC-dega.
9. Vana-Ikla piiripunkti korrastamine ja väljaarendamine
10. Jalgrattateede ja liikumisradade võrgustiku arendamine, ühisprojektides osalemine.
11. Infotahvlite paigaldamine.
12. Häädemeeste ÜVK arengukava tegevused.
13. Jäätmejaama rajamine.
14. Tänavavalgustusala laiendamine, bussipeatuste valgustamine ja valla teede rekonstrueerimine (vastavalt teehoiukavale).
15. Häädemeeste vallamaja ja KSK hoone (Pargi tee 1 ja lasteaia hoone Pargi tee 3 rekonstrueerimine (hoonete seinte ja katuse soojustamine ning uus fassaad) II etapp.

13. Arengukava seire ja muutmise kord

Arengukava muutmise toimub igal aastal ning see eelneb valla järgneva aasta eelarve koostamisele.

Arengukava muutmise käigus koostatakse ülevaade arengukava elluviimise senisest käigust ja aktualiseeritakse valda iseloomustav statistiline materjal. Sealjuures hinnatakse arengustrateegia elluviimise edukust ja saavutusi ning investeeringute kavas toodud objekte ja tegevusi. Ülevaade arengukava strateegiliste eesmärkide poole liikumise seisust sisaldub valla majandusaasta aruannetes.

Kõik arengukava muutmissetpanekud esitatakse volikogule. Arengukava muutmiseks loetakse olukorra analüüsi, visiooni ja arengumudelid esitatud strateegia sisulisi muutusi, samuti tegevuskava eesmärkide, ülesannete ja tegevuste muutmist või uute lisamist, mis oluliselt muudavad vallaeelarve kasutamist.

Arengukava projekti koostab valitsus ja esitab selle kinnitamiseks volikogule. Kõik valla arengudokumendid (üldplaneering, eelarvestrateegia, arengukava, teehoiukava, valla territooriumi osa arengukava, valla ametiasutuse hallatavate asutuste arengukavad) peavad olema omavahel seotud ning ei tohi olla vastuolus.

Vallavalitsus korraldab avalike arutelude kaudu kõigi huvitatud isikute kaasamise arengukava koostamise protsessi ning tagab kehtestatud arengukava järgimise. Teade arengukava ja selle muutmise eelnõu avalikustamise kohta avaldatakse valla veebilehel.

Arengukava koostamise ja muutmise menetlusreeglid sätestab Häädemeeste valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise ja menetlemise kord (<https://www.riigiteataja.ee/akt/415032016040>).